

Acanthodactylus erythrurus (Schinz, 1833)

Cat. Sargantana cua-roja	Cas. Lagartija colirroja	Eus. Sugandila buztangorria	Gal. Lagartixa-de-dedos dentados
---------------------------------	---------------------------------	------------------------------------	---

Distribució

La sargantana cua-roja presenta una distribució força restringida a la franja litoral de l'hemidelta nord. Les poblacions més destacades les trobem al sector comprès entre les dunes de Riumar i el Garxal. D'altra banda, l'àrea de la Punta del Fangar i de la Marquesa presenta una població molt més petita.

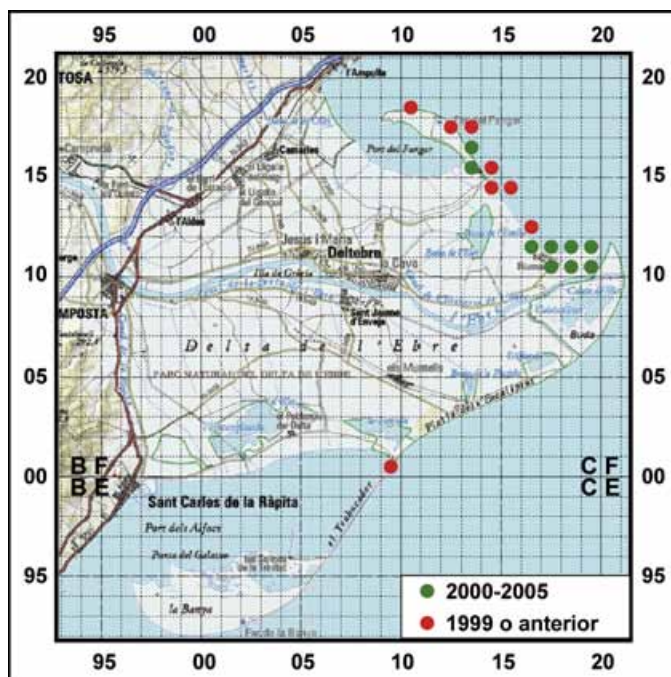
Descripció

És un lacèrtid de mida mitjana, amb una longitud màxima del cap al cos de 76 mm. Cos lleugerament comprimit i de secció cilíndrica. El cap és ample i cònic, amb un musell força angulós que li serveix per excavar a la sorra. En comparació amb altres lacèrtids, les extremitats són relativament llargues en relació al cos; les posteriors són força més llargues i robustes que les anteriors. Per altra banda, presenten 3 fileres d'escates lleugerament carenades als dits. Aquestes característiques el converteixen en un excel·lent corredor i fan que sigui el representant europeu de la família que pot assolir una velocitat més alta en carrera. La cua, si no està regenerada, és força llarga, prima i rígida, i pot superar gairebé fins a 2 vegades la longitud corporal. Un tret morfològic força distintiu respecte la resta d'espècies ibèriques és la manca d'escata occipital al cap. El disseny de la coloració està constituït per 7 bandes dorsals fosques, que en els exemplars dunars poden ser molt reduïdes, i que formen un reticulat o simples taques aïllades. També tenen 6 línies longitudinals estretes de color blanc i taques de color groguenc prop del ventre o sota l'ull. La pigmentació del dors és ocre, groguenca, bruna o grisosa, mentre que el ventre és blanc.

Els juvenils mostren un disseny zebra molt característic, format per bandes longitudinals negres alternades amb línies longitudinals blanques. Les cuixes i la zona ventral de la cua són d'un color roig viu. Poden presentar petits ocells blancs o groguencs a les extremitats i a la regió dorsiventral del cos. Després de la desclosa dels ous, mesuren habitualment 30 mm de longitud des del cap al cos.

Dimorfisme sexual

Els mascles tenen el cap i les extremitats lleugerament més grans que les femelles. Per altra banda, els mascles presenten els porus femorals i la cua més desenvolupats; la base d'aquesta és més gruixuda. Les femelles presenten un nombre més gran de fileres d'escates ventrals i, durant el zel, les cuixes i la zona ventral de la cua es tornen d'un color roig viu.

Mapa de distribució de la sargantana cua-roja (*Acanthodactylus erythrurus*)

Sargantana cua-roja adulta

Biologia

La sargantana cua-roja ha estat molt ben estudiada al delta de l'Ebre. L'activitat anual comença durant el mes de març, quan surten dels refugis hivernals, i acaba a l'octubre o al novembre. Aquest lacèrtid presenta possiblement el cicle reproductor més curt d'entre tots els saures mediterranis. Durant els mesos més càlids de l'estiu també pot passar períodes d'estivació. Durant l'abril comencen les còpules i les postes es dipositen entre les primeres quinzenes de maig i juny. Les femelles més grosses poden realitzar 2 postes a l'any. El temps d'incubació és d'uns 2 mesos i mig per a la primera posta, escurçant-se més a la segona. Cadascuna conté 3-4 ous i els primers nounats desclouen a mitjan agost. La maduresa sexual s'adquireix durant el primer o el segon any de vida. La dieta és força generalista i depreda un ampli ventall d'insectes. Les preses més consumides al delta són coleòpters, heteròpters, formigues i erugues. Al delta de l'Ebre la dieta d'aquesta espècie és, fins i tot, més generalista que l'estudiada en altres poblacions ibèriques, en les que semblen tenir una dieta força especialitzada en formigues.

Hàbitat

Es tracta d'una espècie ben adaptada a sòls sorrencs o poc compactats, amb poca recobriments herbaci. Al delta de l'Ebre ocupa els ecosistemes dunars ben desenvolupats. Secundàriament, també habita àrees de platja amb matolls dispersos i els salicornars adjacents a les dunes.